

Міжнародна економіка

Тхі Тху Лінь НГУЕН

**РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ
ПРОЦЕСУ МІЖНАРОДНОЇ
ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В'ЄТНАМУ**

Резюме

Детально розглянуто та оцінено процес міжнародної економічної інтеграції В'єтнаму з XIX ст. до наших днів. На основі досвіду В'єтнаму сформульовано висновки стосовно необхідних умов для ефективного інтегрування національної економіки у світове господарство.

Ключові слова

Міжнародне економічне співробітництво В'єтнаму, економічна політика «Дой мой», принципи відкритої економіки, диверсифікація зовнішньоекономічних відносин, торговельна лібералізація.

© Тхі Тху Лінь Нгуен, 2005.

Нгуен Тхі Тху Лінь, аспірантка кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Україна.

Переклад з російської Ковальчук Нелі.

Нині не виникає жодних сумнівів у тому, що процес міжнародної економічної інтеграції та глобалізації є неминучим кроком для подальшого розвитку та процвітання економіки будь-якої країни. Дискусія стосовно питання про те, як розпочати та яким чином підлаштувати свою інтеграційну політику для більш ефективної та безпечної участі в цьому процесі, триває. В'єтнам не є винятком із правил. У своєрідну інтеграцію він вступив ще в XIX ст., входячи до складу країн-колоній французької імперії. Згодом, звільнившись та будучи незалежною країною, він був членом Ради економічної взаємодопомоги під «егідою» СРСР. Однак відчутних економічних результатів ці об'єднання не принесли. До моменту розпаду РЕВ економіка В'єтнаму перебувала у глибокій кризі, а суспільство – в цілковитій розгубленості. На основі гіркого досвіду уряд В'єтнаму перебудував свою економічну, а відповідно й інтеграційну політику з метою подолання проблем, що виникли, та досягнення нових цілей. На сучасному етапі В'єтнам є офіційним членом ASEAN, ASEM (Asia-Europe Meeting), APEC (Asian Pacific Economic Cooperation), наближаються до завершення переговори з приводу вступу до СОТ. Цьому тривалому процесу інтегрування економіки В'єтнаму у світовий ринок (мається на увазі власне історичний аспект економічного інтегрування) присвячено дуже мало наукових робіт. Це, в основному, підручники, видані під керівництвом таких відомих в'єтнамських економістів, як Чу Туан Кап, Нго Куанг Суан, Нго Ван Дієм, Дінь Суан Лі, а також праці Чінь Куак Туан, Фан Чань Зионг, Ле Данг Зуань.

У світовій та українській науковій літературі, на жаль, цілком відсутні аналогічні праці. Саме тому, на наш погляд, доцільно присвятити цій темі окрему статтю, яка пролила б світло на цей складний та водночас вельми цікавий процес інтегрування національного господарства В'єтнаму у світову економіку.

Економічне співробітництво колоніального В'єтнаму до 1986 р.

Впродовж багатьох сторіч до завоювання Францією В'єтнаму залишався авторитарною державою, яка практично не мала зовнішніх зв'язків. Економічне співробітництво в цей період проявлялось в обмеженій кількості торгівельних операцій із сусідніми країнами з добре розвинутим флотом, такими як Китай, Індія, Японія, та деякими країнами Заходу. Найвизначнішими торгівельними центрами були порти Фо Хієн (XIV–XVI ст.), Брось Кі (Тханг Лонг), Пусть Янь (XVI–XIX ст.), Сайгон – За Дінь (XVIII–XIX ст.). Основними товарами обміну були тканини (зокрема шовк), сіль, прянощі, рідкісні лісові та сільськогосподарські продукти. Це була єдина форма зовніш-

ньюекономічної діяльності країни. У цей період В'єтнам не підписував жодної міжнародної угоди про співпрацю та торгівлю.

Після колонізації Індокитаю, куди входили В'єтнам, Лаос та Кампучія, Франція провела політику, головною метою якої стало об'єднання цих країн у єдину економічну систему для служіння метрополії та її загарбницьким планам. Територію В'єтнаму було поділено на три частини з різними рівнями автономії. Усі закони та економічна політика створювались під патронатом Франції.

У сфері торгівлі Франція займала більше 80% експорту Індокитаю. Основну групу експорту становили сільськогосподарські товари (рис, картопля, каучук) та корисні копалини (вольфрам, алюміній, мідь тощо). Сільське господарство В'єтнаму, як і Індокитаю, цілком підпорядковувалось попиту Франції. Водночас, Індокитай був експортним ринком для метрополії, куди возили промислові оброблені товари. З метою реалізації цих товарів Франція встановила дуже низькі тарифи не лише на території Індокитаю, а й на територіях усіх своїх колоній.

У сфері інвестицій Індокитай був відкритим для всіх французьких інвесторів, проте залишався закритим для інвесторів з інших країн. Французькі інвестиції направлялись у такі сфери, як побудова необхідної транспортної інфраструктури (залізничні шляхи, сухопутні шляхи, система водовідводу, мости, порти, аеропорти, електростанції тощо), видобувна промисловість (вугілля, апатити, вольфрам, мідь, алюміній тощо), деякі заводи з виробництва зброї та дьогтю для військових цілей. У розвитку ж місцевої економіки ніхто не був зацікавлений.

Щодо валютно-фінансової системи, то, незважаючи на наявність власної валюти (індокитайського донгу), Франція цілковито контролювала стратегію валютно-фінансової політики. Індокитайський донг залежав від французького франка та вільно конвертувався в нього, однак не конвертувався в жодну іншу іноземну валюту. Трудова міграція між Індокитаєм і Францією та іншими французькими колоніями була відносно вільною [3; 31].

Таким чином, упродовж французької колонізації економіка В'єтнаму була об'єднана в економічну зону Індокитаю, яка, у свою чергу, належала до економічної системи колоній Франції. Цей факт передбачає те, що економіки В'єтнаму, Лаоса і Кампучії були інтегровані на високому рівні (за формою схожі на економічне співтовариство). Крім того, економіка Індокитаю загалом і економіка В'єтнаму зокрема також були інтегровані певною мірою в ширшу економічну систему, що являла собою імперію французьких колоній (можна трактувати їх як регіональне об'єднання, схоже на спільний ринок). Однак, усе ж таки, це об'єднання не було справжньою інтеграцією, оскільки країни, що брали участь у ньому, не мали свободи вибору та діяли згідно з «примусовими правилами», які встановлювала Франція. Економіка Індокитаю за формою була відкритою економікою всередині закритого ринку французьких колоній. Торгівля була переважно двосторонньою, між Індокитаєм та Францією, і мала несправедливий характер, на користь метропо-

лії. Хоча ринок Індокитаю був уніфікований, ця уніфікація не відіграла серйозної ролі у залученні іноземних інвестицій, як і не підвищила конкурентоспроможності її економіки. Внутрішня уніфікація лише полегшила завдання значно ефективнішого використання місцевої економіки метрополією. У цей період сама Франція, як і решта інших імперій, використовували модель імпортозаміщення, жорстку політику протекціонізму та демпінгові ціни для форсування свого експорту. У результаті економіка В'єтнаму розвивалась неадекватно, неефективно та повільними темпами.

Після звільнення країни від французького поневолення в 1945 р. В'єтнам де юре отримав незалежність. Однак де факто війна тривала до 1975 р., коли Північ та Південь остаточно об'єднались. Лише з настанням справжнього миру В'єтнам розпочав будівництво національної економічної системи.

IV Партійний з'їзд у 1976 р. висунув курс соціально-економічного розвитку В'єтнаму. Головною метою цього курсу стали:

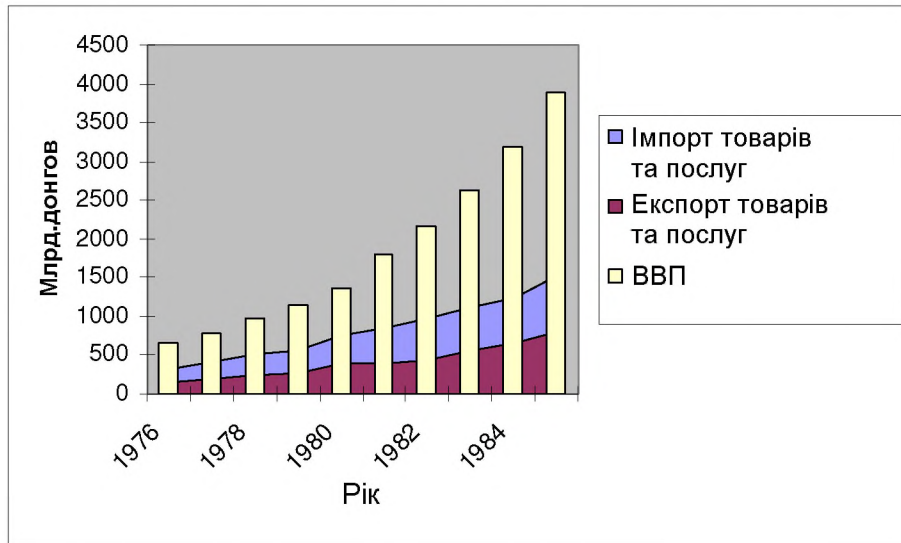
- трансформація економіки з малого виробництва у велике;
- індустріалізація зі ставкою на розвиток важкої промисловості;
- встановлення оптимального балансу в розвитку сільського господарства, легкої та важкої промисловості [4; 67-68].

Здійснюючи прийняту стратегію, уряд приступив до переформування капіталістичного ладу економіки Півдня та запровадив на території всієї країни центрально-планову модель розвитку народного господарства. До 1976 р. В'єтнам мав близько 40 торговельних партнерів, при цьому зовнішньоекономічна політика В'єтнаму, головним чином, залежала від співробітництва з країнами соціалістичного табору (понад 80% сукупного торговельного обороту було пов'язано з цими країнами). Структуру експорту представляли, переважно, сировина (вугілля, хром, алюміній тощо), сільська, лісова та морепродукція (деревина, каучук, чай, рис, кава, алкогольні напої, арахіс, консервовані фрукти й овочі, ананаси, банани, апельсини, лимони, заморожена риба та креветки), товари народної творчості (товари з бамбуку та соломи, вишиванки) і продукція легкої промисловості (вовняні ковдри, взуття, одяг тощо). Структуру імпорту представляли машини та обладнання, транспортні засоби, чорні та кольорові метали, продукти нафтового походження, різноманітні види вугілля, хімічні добрива, бавовна, тканини, медикаменти, продукти харчування та інші споживчі товари.

Інвестиції надходили до В'єтнаму, головним чином, у формі беззвотної допомоги та довгострокових позик із дуже низькою відсотковою ставкою з боку Радянського Союзу, соціалістичних країн Східної Європи і деяких країн Півночі – Західної Європи та Японії.

Рисунок 1.

Основні показники економіки В'єтнаму впродовж 1976–1985 рр.

Джерело: International Financial Statistics Yearbook 2001.

Важливим кроком на шляху до економічної інтеграції стало рішення уряду В'єтнаму про вступ до РЕВ у червні 1978 р. В'єнам брав участь практично в усіх департаментах, конференціях та угодах РЕВ: Спільна угода про поштовий та факсимільний зв'язок, Спільна угода про співробітництво у сфері розвитку міжнародних перельотів, взаємному використанні системи бронювання та продажу квитків на міжнародні рейси та організації об'єднаних міжнародних рейсів, Спільна угода про взаємодопомогу у сфері геофізичних досліджень, Угода про багатосторонні розрахунки із використанням перевідного карбованця та у створенні Міжнародного банку економічного співробітництва тощо.

Однак ефективність такої участі в РЕВ була доволі обмеженою через низку причин, які полягали безпосередньо у створенні даної організації. По-перше, зовнішньоторговельні потоки в межах РЕВ будувались на взаємних державних планових поставках за преференціальними цінами або мали бартерний характер, не ґрунтуючись на ринкових правилах. Ліквідуючи приватне підприємництво та нав'язуючи централізоване управління економікою в країнах РЕВ, радянські стратеги позбавили їх найнеобхіднішого для успішної інтеграції – можливості розвивати прямі міжнародні господарські зв'язки на рівні суб'єктів економічного життя. Адже саме такі зв'язки, розро-

стаючись, забезпечують поступове зрощення національних економік на рівні їх кореневої системи, перетворюючи інтегрування на самопоглиблювальний та неминучий процес [1; 98]. По-друге, РЕВ не мав окремого бюджету для інвестування різних проектів і програм зі співробітництва. Кошти виділялись згідно з принципом двостороннього «запит – згода допомоги». По-третє, основні рішення та «правила гри» носили суб'єктивний характер, стратегічною метою яких було служіння політичному курсу СРСР, а також його гонці озброєнь із Сполученими Штатами Америки. По-четверте, рушієм РЕВ був СРСР, при цьому його економічні можливості були обмежені, особливо, починаючи з кінця 1970 р., коли з'явилося безліч нових проблем у межах самої країни.

За тривалий період участі в РЕВ В'єтнам отримував замовлення на вирощування окремих субтропічних сільськогосподарських продукцій для експорту до Східної Європи, таких як кава, кеш'ю тощо, але цей розподіл не допоміг країні розвинути весь свій виробничий потенціал у цій області через вищеперелічені труднощі. З іншого боку, В'єтнам запропонував багато проектів із будівництва промислових об'єктів, але вони значною мірою так і не були прийняті РЕВ.

Ще до вступу в РЕВ В'єтнам успадкував від уряду Сайгону членство у Світовому банку (СБ) з 9 серпня 1976 р. та в Міжнародному валютному фонді (МВФ) з 20 вересня 1976 р. Упродовж 1976–1979 рр. МВФ видав В'єтнаму позику на суму близько 198 млн. дол. для покриття дефіциту платіжного балансу, а СБ – 60 млн. доларів для реалізації гідроелектропроекту Зав Тієнг. Відносини між В'єтнамом та СБ були практично заморожені в період з 1979–1984 рр., а МВФ з січня 1985 р. також призупинив видачу кредитів В'єтнаму.

В'єтнам став 149 повноправним членом ООН у вересні 1977 р. Цей історичний факт мав особливо важливий характер для країни. Впродовж 10 років В'єтнам отримав від міжурядових організацій системи ООН близько 500 млн. дол. у формі безповоротної допомоги розвитку. В умовах ембарго з боку США ця допомога була вкрай необхідною та значущою. Особливо це стосується гуманітарних програм і спільних проектів у сфері освіти, завдяки яким в'єтнамські наукові та управлінські кадри отримують знання щодо нових передових технологій, проходять підготовку та перепідготовку тощо. Для країни саме цей фактор є важливою передумовою до вступу на шляху відновлення інтенсивної та міжнародної економічної інтеграції в наступні десятиріччя.

Таким чином, порівняно з попереднім періодом, міжнародні економічні відносини В'єтнаму в період з 1985 р. вже здобули нові риси.

По-перше, кількість торгівельних партнерів та обсяг зовнішньої торгівлі істотно виріс.

По-друге, основними економічними партнерами залишались соціалістичні країни, але вже з'являються нові країни з капіталістичного табору.

По-третє, поряд із двосторонніми відносинами В'єтнам брав активну участь і в багатосторонніх формах співробітництва – участь у РЕВ, МВФ, СБ, ООН та міжнародних міжурядових організаціях у системі ООН.

По-четверте, зовнішня економічна діяльність набувала дедалі більше нових рис. Поряд із міжнародною торгівлею, виникли й інші форми співробітництва в фінансово-банківському секторі (участь в Угоді про взаємні розрахунки у РЕВ), у сфері послуг (участь у спільній угоді про співробітництво у сфері розвитку міжнародних рейсів, взаємному використанні системи бронювання та продажу квитків на міжнародні рейси та організації сполучених міжнародних рейсів у РЕВ), в експорті робочої сили та обміні наукових кадрів.

Однак, незважаючи на всі зусилля, спрямовані на розширення міжнародного економічного співробітництва та участь в економічних союзах країн соціалістичної орієнтації, отримані впродовж 1976–1985 рр. результати були доволі поміркованими. Основними причинами можна вважати наступні фактори.

По-перше, система економічної та зовнішньої політики була неправильною та неадекватною, з великою кількістю об'єктивних проблем. Форма центрально-бюрократичної планової економіки була запроваджена силоміць та поспіхом на всій території країни, незважаючи на ринкові закони та правила. Цей вибір не створив необхідних умов та можливостей для інтенсивного розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і розширеної участі у світовому та регіональному ринках.

По-друге, центрально-плановане управління економікою, яке затягнулось на тривалий період, помилки і недоліки в її організації та керівництві призвели до тяжкої та пролонгуючої економічної кризи. Розпочинаючи з 1979 р. торгівельний дефіцит різко підвищився – якщо експорт в 1979 р. становив лише 250 млн. карбованців, то імпорт виріс до 1,450 млн. карбованців. Ця тенденція дещо знизилась у 1980, 1981, 1982 рр., проте несуттєво [10; 47]. ВВП щорічно знижувався, розпочинаючи з 1978 р. (в 1979 р. зменшився на 2%, в 1980 р. – на 1,4%). Головний економічний сектор країни – сільське господарство – також перебував у занепаді (в 1979 р. знизився на 4,7%, в 1980 р. – на 10,3%), що змусило уряд імпортувати близько 1,5 млн. тон продуктів харчування щодня. Ускладнює ситуацію кредиторський тягар. Позики та зовнішня допомога займає 38,2% сукупного доходу в бюджет та становить 61,9% сукупного національного доходу. До 1985 р. зовнішній борг становив 8,5 млрд. карбованців та 1,9 млрд. доларів. Відстале виробництво, неспроможне забезпечити внутрішній споживчий попит, постійне друкування грошей на державні витрати призвели до гіперінфляції з найвищим показником у 1986 р., коли розмір інфляції сягав 774,7% [9; 7].

По-третє, несприятлива міжнародна політико-економічна ситуація: напружене протистояння двох соціально-політичних систем (СРСР та інших соціалістичних країн з країнами Заходу на чолі із США); погіршення двосторонніх відносин між Китаєм та В'єтнамом з 1977 р.; політична ізоляція та

розширення економічного ембарго з боку Америки, Західної Європи, а згодом і Китаю, АСЕАН після введення в'єтнамських військ на територію Кампучії в 1979 р.; виникнення економічних проблем у СРСР та Східній Європі в умовах глобальної економічної кризи на початку 1980-х рр.

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити висновок, що впродовж 1975–1985 рр. В'єтнам, як уперше реально незалежна та об'єднана держава, зосередив усі свої зусилля на активізації міжнародного економічного співробітництва. Однак всі ці зусилля не лише не дали бажаних результатів, а й не змогли передбачити кризову тенденцію, яка виникла в результаті негативного впливу планового та центрально-бюрократичного регулювання економікою, а також продовження та розповсюдження холодної війни в Південно-Східній Азії.

Таким чином, виходячи з економічної та політичної ситуації в країні, уряд був змушений прийняти рішення про економічну реформу країни з метою подолання проблем, що з'явилися. Нова політика, розпочата в 1986 р., отримала назву «Дой мой», що означає «Відновлення».

Процес відновлення, відкритості та міжнародної інтеграції економіки з 1986 р. до нинішнього часу

Як було зауважено, на початку 1980-х рр. В'єтнам потрапив у тривалий період депресій з низьким та нестабільним розвитком та високими темпами інфляції, основною причиною якого виступали системи бюрократичного та центрально-планового управління економікою. Аналіз ситуації показав, що механізм централізованого планування, який відіграв історичну роль для максимальної мобілізації матеріальних і трудових ресурсів у роки національно-визвольної війни та возз'єднання країни, припинив задовольняти нові потреби та завдання. Практика показала, що колишні форми та методи управління народним господарством не лише виявились неефективними, а й гальмували подальший розвиток. Програма відновлення економіки, ухвалена на VI з'їзді Комуністичної партії В'єтнаму (КПВ) в грудні 1986 р., відкрила шлях для трансформації економіки В'єтнаму з планової в ринкову із соціалістичною орієнтацією. Паралельно зі змінами всередині економічної стратегії розвитку відбувається політична та зовнішньоекономічна переорієнтація. Починаючи з VII з'їзду КПВ в 1991 р., де було проголошено принципи мультилатералізації та диверсифікації міжнародних відносин, В'єтнам активізував власну міждержавну діяльність, відкрив двері своєї економіки для інтеграції у світовий та регіональний ринок. Цей крок дав змогу країні відкрити нову сторінку в розвитку як економіки загалом, так і міжнародної економічної інтеграції зокрема.

У положенні З'їзду було названо основні постулати зовнішньоекономічної політики, пов'язані з інтенсифікацією експортно-іноземної діяльності, уніфікацією регулювання іноземної валюти, ефективним використанням зовнішньої допомоги та довготермінових позик, стимулюванням припливу прямих іноземних інвестицій, співробітництвом у сфері експорту робочої сили, розвитком різноманітних сфер послуг, таких як туризм, міжнародне транспортування, забезпечення морських суден і літаків. Тепер усі країни світу виступають потенційними стратегічними партнерами В'єтнаму, незважаючи на їх політичну ідеологію.

Перша п'ятирічка 1986–1990 рр. політики «Дой мой» була спрямована на одностороннє відкриття економіки з метою інтеграції. Реалізуючи її в цей період, уряд країни прийняв безліч важливих реформістських рішень:

- поступово ліквідовувалось субсидування цін;
- заохочувався розвиток різних суб'єктів господарювання та форм власності для звільнення виробничих сил;
- відновлення фінансової та грошової діяльності, анулювання режиму подвійних цін;
- у промисловості державним підприємствам надавались права для самостійного управління виробництвом, ведення торгівлі та господарського обліку; поступово скасовувались пільги; зменшувалась кількість наказів політичного характеру, які втручались у роботу підприємств; стимулювалось розширення виробництва іншими господарськими суб'єктами, крім державних, для привласнення засобів із метою розвитку промисловості;
- прийняття Закону про іноземні інвестиції зі сприятливими умовами для інвесторів;

Завдяки цьому, в економіці окреслились позитивні тенденції, однак вони ще не були настільки відчутними (див. табл. 1).*

VII З'їзд КПВ в червні 1991 р. висунув Стратегію розбудови країни в перехідний період та Стратегію соціально-економічної стабілізації і розвитку країни до 2000 р. (1991–2000 рр.). Реально було прийнято курс розвитку соціалістично-орієнтованої багатолодової економіки, яка діяла на основі ринкового механізму за наявності державного управління. Документи З'їзду підтвердили основні положення міжнародної економічної інтеграції В'єтнаму – це «розширення, мультилатералізація та диверсифікація зовнішньоекономічних відносин за принципом незалежності, рівноправ'я та взаємної вигоди». Невдовзі на III Національному зібранні (VII з'їзду) в червні 1992 р. уряд визначив головне завдання інтеграційної політики країни, яка включала «встановлення зв'язків із міжнародними фінансовими та валютними інститутами, такими як Міжнародний Валютний Фонд (МВФ), Світовий

* Всі макроекономічні показники з 1986–2004 р. показано в таблиці 1.

Банк (СБ), Азіатський Банк Розвитку (АБР) тощо, розширення відносин з організаціями зі співробітництва в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні» [5; 119]. Виконуючи прийняту стратегію, країна провела ряд переговорів про прострочені позики із МВФ та до жовтня 1993 р. досягла відновлення кредитних відносин із такими міжнародними фінансовими інститутами, як МВФ, СБ и АБР після 15 років перерви.

Таблиця 1.

Приріст ВВП та його структура (%)

Рік	Темп приросту (порівняльні ціни)				Структура (реальні ціни)			
	Всього	Сільське, лісове та морське господарства	Промисловість та будівництво	Послуги	Всього	Сільське, лісове та морське господарства	Промисловість та будівництво	Послуги
1986	2,84	2,99	10,84	-2,27	100	38,06	28,88	33,06
1987	3,63	-1,14	8,46	4,57	100	40,56	28,36	31,08
1988	6,01	3,65	5	8,77	100	46,3	23,96	29,74
1989	4,68	7	-2,59	7,86	100	42,07	22,94	34,99
1990	5,09	1	2,27	10,19	100	38,74	22,67	38,59
1991	5,81	2,18	7,71	7,38	100	40,49	23,79	35,72
1992	8,7	6,88	12,79	7,58	100	33,94	27,26	38,8
1993	8,08	3,28	12,62	8,64	100	29,87	28,9	41,23
1994	8,83	3,37	13,39	9,56	100	27,43	28,87	43,7
1995	9,54	4,8	13,6	9,83	100	27,18	28,76	44,06
1996	9,34	4,4	14,46	8,8	100	27,76	29,73	42,51
1997	8,15	4,33	12,62	7,14	100	25,77	32,08	42,15
1998	5,76	3,53	8,33	5,08	100	25,78	32,49	41,73
1999	4,77	5,23	7,68	2,25	100	25,43	34,49	40,08
2000	6,79	4,63	10,07	5,32	100	24,53	36,73	38,74
2001	6,89	2,98	10,39	6,1	100	23,25	38,12	38,63
2002	7,04	4,06	9,44	6,54	100	22,99	38,55	38,46
2003	7	3,2	-	6,6	100	-	-	-
2004	7,7	-	-	-	100	-	41	-
2005*	7,63	4,32	9,5	7,6	100	-	-	-

Джерела: Дані Державного комітету статистики за відповідні роки, дані Департаменту багатостороннього співробітництва Міністерства іноземних справ В'єтнаму за 2004–2005 рр.)

* Дані за перше півріччя 2005 р.

17 жовтня 1994 р. В'єтнам подав заяву на вступ до АСЕАН та став офіційним її членом 28 червня 1995 р. З 1 січня 1996 р. розпочав процес виконання зобов'язань стосовно формування Вільної зони торгівлі АСЕАН – АФТА. Участь в угоді АФТА стала суттєвим рушієм для розвитку процесу міжнародної економічної інтеграції країни. Вперше В'єтнам узяв участь в угоді такого виду спільно із загальносвітовими торгівельними правилами. Виконання зобов'язань щодо лібералізації торгівельних відносин згідно із заздалегідь прийнятим графіком та на принципах взаємності показало велике прагнення В'єтнаму до інтеграції та стало переломною подією на його шляху до міжнародної економічної інтеграції.

У грудні 1994 р. В'єтнам подав заяву про вступ до ВТО. Відповідно до її правил, В'єтнам має провести тривалий переговорний процес, де він буде змушений поетапно змінювати своє законодавство згідно з принципами багатосторонніх угод. Крім того, В'єтнам має взяти на себе відповідальність за зменшення торгівельних бар'єрів і регулювання контрольних заходів для лібералізації внутрішнього ринку відносно іноземних товарів та послуг в обмін на надання режиму максимального сприяння іншими членами цієї найбільшої торгівельної організації світу.

З 1995 р. до наших днів В'єтнам пройшов 10 раундів переговорів, та, згідно з прогнозами, він може стати її офіційним членом вже до кінця цього року, або ж до середини 2006 р. Рішення про участь у ВТО є основним для визначення майбутньої стратегії інтеграційної політики країни.

IX З'їзд КПВ у квітні 2001 р. прийняв «Стратегію соціально-економічного розвитку впродовж 2001–2010 рр.» та «Напрямок і обов'язки соціально-економічного розвитку п'ятирічки 2001–2005 рр.». Головною метою прийнятої Стратегії стало перетворення В'єтнаму з аграрної країни на сучасну промислову державу. Для цього необхідно виконати план досягнення макроекономічних показників впродовж 2001–2010 рр. (див. табл. 2).

Аналізуючи дані табл. 1 за період 2001–2004 рр., доходимо висновку, що необхідні показники були досягнуті в процесі економічного розвитку. За умови збереження такого темпу розвитку, може йти мова про можливе перетворення В'єтнаму з аграрної країни на сучасну промислову державу до кінця 2010 р.

Разом із розвитком процесу міжнародної та регіональної інтеграції економіки чіткіше проявлялась економічна політика й управлінська стратегія В'єтнаму. Стає зрозумілим, що із розвитком економіки участь у багатьох проектах співробітництва, міжнародних і регіональних економічних, торгівельних та інших союзах стає прерогативою і є вирішальною для підвищення сукупної сили та голосу держави на світовій арені. Однак стає очевидним той факт, що чим більше співробітництва, тим жорсткіша міжнародна конкуренція. Виходячи з цього, були знову підтверджені принципи будівництва відкритої економіки, мультилатералізації та диверсифікації зовнішньоекономічних відносин, експортна орієнтація з одночасним заміщенням імпорту тих товарів, внутрішнє виробництво яких значно ефективніше, максимально

використати можливості застосування іноземного капіталу, технології та участі на світовому ринку; розширення міжнародних відносин і сфер співробітництва, поліпшить багатостороннє та двостороннє співробітництво з різними країнами, міжнародними та регіональними організаціями на принципах поваги незалежності, суверенітету та територіальної цілісності одне одного, взаємного невтручання у внутрішні справи, рівності та взаємної вигоди [6; 120].

Таблиця 2.

Макроекономічні показники для періоду 2001–2010 рр.
(порівняно з 1990-ми рр.)*

Індикатори	Запланований середньорічний приріст 2001–2010 рр. (%)	Фактичний середньорічний приріст 1990–2000 рр. (%)
Приріст ВВП	7–8	
Промисловість та будівництво	10	11,2
Сільське, лісове та морське виробництво	4	4,2
Послуги	7	7,2
Експортний прибуток	14	20,5
Експорт промислових товарів	18,5	28,2
ВВП на душу населення	5,8	6,0
Робоча сила	2,4	2,8

Джерело: Vietnam Development Report: Vietnam 2010: Entering the 21-st Century, 2000.

* Використовується реальний приріст.

Таким чином, за 18 років з початку перебудови В'єтнаму зробив величезний стрибок у розвитку своєї країни. Незважаючи на всі труднощі та періоди спаду впродовж цих 18 років, В'єтнаму збільшив ВВП більш ніж удвічі. Середній приріст ВВП за 18 років становить 7% (див. табл. 1). До жовтня 2005 р. обсяг прямих іноземних інвестицій сягнув майже 55 млрд. дол. Дохід на душу населення в 2003 р., згідно з результатами МВФ, становив 2,490 дол. за паритетом купівельної спроможності [8].

Таким чином, виходячи з досвіду економічного розвитку В'єтнаму, можна із впевненістю сказати, що лише із встановленням ринкових відно-

син, відкритістю національного господарства світовій економіці, ефективним і раціональним управлінням факторами виробництва, чітким виконанням законодавства та цілей інтеграційної політики можна розраховувати на економічний успіх інтеграційного прогресу.

Література

1. Шишков Ю.В. Интеграционные процессы на пороге XXI века. Почему не интегрируются страны СНГ. – М.: НП «III тысячелетие», 2001. – 479 с.
2. Министерство иностранных дел, Департамент многостороннего сотрудничества. Вьетнам: экономическая интеграция в условиях глобализации. Проблемы и пути их решения. – Ханой: Изд. «Гос. Политика», 2002.
3. Коммунистическая Партия Вьетнама: Партийная документация (1930–1945 гг.). – Ханой: Изд. «Правда», т.1.
4. Коммунистическая Партия Вьетнама: Партийная документация IV-го Партийного Съезда. – Ханой: Изд. «Правда», декабрь 1976.
5. Коммунистическая Партия Вьетнама: Партийная документация VII-го Национального Съезда членов. – Ханой: Изд. «Правда», 1991.
6. Коммунистическая Партия Вьетнама: Партийная документация VIII-го Национального Съезда членов. – Ханой: Изд. «Гос. Политика», 1996.
7. Коммунистическая Партия Вьетнама: Партийная документация IX-го Национального Съезда членов. – Ханой: Изд. «Гос. Политика», 2001.
8. Экономика Вьетнама: рост в условиях вызова. – Газета «Молодость», 30 января 2005.
9. Государственный статистический комитет: Социально-экономические тенденции и реалии Вьетнама за 10 лет обновления 1986–1995 гг. – Ханой: Изд. «Статистика», 1996.
10. Государственный статистический комитет: Статистический ежегодник 1982 г. – Ханой: Изд. «Статистика», 1982.
11. Vietnam Development Report: Vietnam 2010: Entering the 21-st Century, 2000.

Стаття надійшла до редакції 5 жовтня 2005 р.